

2012-12-31
9-2357d

LIETUVOS VYRIAUSIASIS ADMINISTRACINIS TEISMAS

Biudžetinė įstaiga, Žygimantų g. 2, LT-01102 Vilnius, tel. (8 5) 279 1005, faks. (85) 268 5875, el. p. info@lvat.lt.
Duomenys kaupiami ir saugomi Juridinių asmenų registre, kodas 188734870

Sveikatos apsaugos ministerijai
Vilniaus g. 33
01506 Vilnius

2012-12-27 Nr. A⁶⁰²-2555/2012
Teismo proceso Nr. 3-61-3-02886-
2011-1

DĖL NUTARTIES

Jūsų prašymu siunčiame 2012 m. gruodžio 19 d. nutartį.
PRIDEDAMA. 8 lapai.

Raštinės vedėja

Dalia Hoppenienė

LIETUVOS VYRIAUSIASIS ADMINISTRACINIS TEISMAS

NUTARTIS LIETUVOS RESPUBLIKOS VARDU

2012 m. gruodžio 19 d.
Vilnius

Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo teisėjų kolegija, susidedanti iš teisėjų Ramūno Gadliausko (kolegijos pirmininkas), Irmanto Jarukaičio ir Veslavos Ruskan (pranešėja), sekretoriaujant Gitanai Aleliūnaitei, dalyvaujant pareiškėjų atstovui advokatui Rimantui Simaičiui, pareiškėjo UAB „Ortopedijos projektai“ atstovui Linui Kroliui, pareiškėjo UAB „Ortopedijos technika“ atstovei Rūtai Garšvienei, pareiškėjo UAB „Pirmas žingsnis“ atstovui Algimantui Astrauskui, atsakovo atstovei Danguolei Mitkevičiūtei, trečiojo suinteresuoto asmens Valstybinės ligonių kasos atstovei rasai Rimkutei, Trečiojo suinteresuoto asmens UAB „Medilita“ atstovui advokatui Arvydui Aranauskui, viešame teismo posėdyje apeliacine tvarka išnagrinėjo administracinę bylą pagal atsakovo Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministerijos ir trečiojo suinteresuoto asmens uždarnosios akcinės bendrovės „Medilita“ apeliacinius skundus dėl Vilniaus apygardos administracinio teismo 2012 m. kovo 23 d. sprendimo administracinėje byloje pagal pareiškėjų UAB „Idemus“, UAB „Ortopedijos projektai“, UAB „Ortopagalba“, UAB „Ortopedijos centras“, UAB „Ortopedijos klinika“, UAB „Ortopedijos technika“, UAB „Pirmas žingsnis“, VšĮ „Vilties žiedas“ ir UAB „Ortobatas“ skundą atsakovui Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministerijai, tretiesiems suinteresuotiems asmenims Valstybinei ligonių kasai prie Sveikatos apsaugos ministerijos, UAB „Medilita“, UAB „Swedbank lizingas“ dėl įsakymo panaikinimo.

Teisėjų kolegija

n u s t a t ė:

I.

Pareiškėjai UAB „Idemus“, UAB „Ortopedijos projektai“, UAB „Ortopagalba“, UAB „Ortopedijos centras“, UAB „Ortopedijos klinika“, UAB „Ortopedijos technika“, UAB „Pirmas žingsnis“, VšĮ „Vilties žiedas“ ir UAB „Ortobatas“ (toliau – ir pareiškėjai) su skundu kreipėsi į

Vilniaus apygardos administracinę teisną, prašydami panaikinti Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2011 m. lapkričio 22 d. įsakymą Nr. V-999 „Dėl 2011 metais pagamintų ir išduotų ortopedijos techninių priemonių išlaidų kompensavimo“ (toliau – ir Įsakymas).

Skunde paaiškino, kad pareiškėjai yra ortopedijos technines priemones gaminančios įmonės, kurios privalomuoju sveikatos draudimu apdraustusius asmenis aprūpina ortopedijos techninėmis priemonėmis, kurių pagaminimo bei įsigijimo išlaidos yra kompensuojamos iš Privalomojo sveikatos draudimo fondo (toliau – ir PSDF) biudžeto lėšų. Pareiškėjai su Valstybine ligonių kasa prie Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministerijos (toliau – ir VLK) kiekvienais metais sudaro sutartis dėl apdraustųjų aprūpinimo ortopedijos techninėmis priemonėmis, kuriose yra nustatoma tvarka, pagal kurią pareiškėjai aprūpina apdraustusius ortopedijos techninėmis priemonėmis, o VLK kompensuoja ir atsiskaito iš PSDF biudžeto lėšų. Teigė, jog skundžiamu Įsakymu buvo pažeistas norminiame administraciniame teisės akte, t. y. 2009 m. birželio 10 d. Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro įsakyme Nr. V-466 „Dėl ortopedijos techninių priemonių, kurių įsigijimo išlaidos kompensuojamos iš Privalomojo sveikatos draudimo fondo biudžeto, ir jų bazinių kainų sąrašų patvirtinimo“ (toliau – ir Įsakymas dėl bazinių kainų patvirtinimo), įtvirtintas teisinis reguliavimas dėl gaminamų ortopedijos techninių priemonių išlaidų kompensavimo. Pridūrė, jog taip pat buvo pažeistos Civilinio kodekso (toliau – ir CK) 2.36 straipsnio 1 ir 2 dalių, 6.189 straipsnio, 6.200 straipsnio 1 dalies, 6.217 straipsnio ir 6.227 straipsnio nuostatos. Nurodė, jog priėmus skundžiamą įsakymą, buvo neleistinais įsiterpta į tarp pareiškėjų ir VLK egzistuojančius sutartinius teisinius santykius ir jų pagrindu susiformavusią atsiskaitymo dalykinę praktiką, nes nustačius, kad už pareiškėjų pagamintas ortopedijos technines priemones 2011 m. gali būti kompensuojama tik iš 2011 m. ortopedijos techninių priemonių įsigijimo išlaidoms skirtų PSDF lėšų, buvo panaikinti VLK sutartiniai įsipareigojimai padengti susidariusias skolas pareiškėjams už jų iki 2011 m. pagamintas ortopedijos technines priemones. Manė, jog sveikatos apsaugos ministras, priimdamas skundžiamą įsakymą, veikė kaip nelygiavertis civilinių teisinių santykių subjektas, taikydamas administracinius valdymo metodus minėtiems sutartiniams santykiams, pažeisdamas CK 2.36 straipsnio 1 dalį, taip pat galiojančią teismų praktikos doktriną, patvirtinančią, jog valstybė civiliniuose teisiniuose santykiuose su kitais subjektais dalyvauja lygiais pagrindais. Tikina, kad pažeistas ir Viešojo administravimo įstatymo 3 straipsnio 1 punkte įtvirtintas įstatymo viršenybės principas. Pažymėjo, jog kiekvienais metais Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministras priima Įsakymo dėl bazinių kainų patvirtinimo pakeitimo įsakymus, kuriais palieka 11 proc. einamųjų metų PSDF biudžeto skiriamos sumos mažinti įsiskolinimams už ortopedijos įmonių ankstesniais metais pagamintas ir išduotas ortopedijos technines priemones, už kurias VLK dar nėra atsiskaičiusi. Vadinasi, Įsakymu dėl bazinių kainų patvirtinimo yra tiesiogiai nustatomas mechanizmas, kuriuo remiantis ortopedijos technines priemones gaminančioms įmonėms yra kompensuojama už ankstesniais metais pagamintas ir išduotas, tačiau neapmokėtas ortopedijos technines priemones, ir taip VLK įsiskolinimų pareiškėjams dydis („laukimo eilės“) palaipsniui yra mažinamas. Akcentavo, jog Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministras, priimdamas skundžiamą įsakymą, paneigė Įsakyme dėl bazinių kainų patvirtinimo nustatytą VLK įsiskolinimų („laukimo eilės“) mažinimo tvarką. Dėstė, jog skundžiamu Įsakymu yra apribojama pareiškėjų galimybė atgauti skolas už iki 2011 m. pagamintas ortopedijos technines priemones, o VLK apribojama galimybė šias skolas („laukimo eilė“) dengti, nors tokių įsiskolinimų kompensavimo („laukimo eilės“ mažinimo) sistemą, skiriant 11 proc. iš einamųjų metų PSDF biudžeto, tiesiogiai numato aukštesnę galią turintis norminis teisės aktas – Įsakymas dėl bazinių kainų patvirtinimo. Manė, jog tokiu būdu Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministras pažeidė Viešojo administravimo įstatymo 3 ir 8 straipsniuose nustatytus objektyvumo ir sprendimų pagrįstumo faktais principus. Nurodė ir tai, jog priimant skundžiamą įsakymą, 2011 m. PSDF biudžete nebuvo pakankamai lėšų, iš kurių būtų galima kompensuoti pareiškėjams už jų 2011 m. pagamintas ir išduotas ortopedijos technines priemones, taip pat padengti įsiskolinimus už 2010 m. ir 2009 m. pagamintas ortopedijos technines priemones. Taigi, Lietuvos Respublikos sveikatos

apsaugos ministras įpareigojo VLK atsiskaityti su pareiškėjais už 2011 m. išduotas ortopedijos technines priemones iš 2011 m. PSDF biudžeto, kuriame nėra užtektinai lėšų, t. y. jis priėmė įsakymą, kurio neįmanoma įvykdyti. Pridūrė ir tai, jog skundžiamas Įsakymas nėra suprantamai ir aiškiai motyvuotas bei pagrįstas, todėl neteisėtas ir turi būti panaikintas, nes jį priimant buvo pažeistos pagrindinės procedūros, ypač – taisyklės, turėjusios užtikrinti objektyvų visų aplinkybių įvertinimą. Pareiškėjų nuomone, būtent VLK, o ne Sveikatos apsaugos ministerijos (toliau – ir SAM) kompetencijai priklauso naudoti skundžiamame Įsakyme minėtas PSDF biudžeto lėšas, todėl atsakovo skundžiamas Įsakymas priimtas peržengiant aukštesnės galios norminiais teisės aktais nustatytos kompetencijos ribas.

Pareiškėjai taip pat pateikė papildomus paaiškinimus, kuriuose nurodė, jog pagal nurodyto apdraustųjų aprūpinimo ortopedijos techninėms priemonėmis modelį ortopedijos technines priemones gaminančios įmonės privalo aptarnauti kiekvieną privalomuoju sveikatos draudimu apdraustą besikreipiantį pacientą. Paaiškino, jog ortopedijos techninės priemonės gaminamos bei išduodamos pacientams tik po to, kai konkrečius užsakymus patvirtina VLK, tačiau nuo 2006 m. PSDF biudžeto skiriamų lėšų pradėjo nebeužtekti, kad ortopedijos techninėms priemonėms būtų aprūpinti visi tais metais besikreipiantys apdraustieji pacientai. Teigė, jog pareiškėjai niekada neviršijo sutarčių dėl aprūpinimo ortopedijos techninėms priemonėmis prieduose jų įmonėms nustatytų konkrečių ortopedijos priemonių atitinkamiems metams gamybos kiekių ir ortopedijos technines priemones gamino tik po VLK automatinių ir rankinių patvirtinimų, jog ortopedijos techninės priemonės gali būti gaminamos ir bus kompensuotos. Pažymėjo, jog VLK ir pareiškėjai, kaip sutartinių teisinių santykių dalyviai, savo ilgamečiu elgesiu ir konkludentiniais veiksmais įtvirtino tokius sutartinius teisinius santykius, kuriais buvo patvirtinta pareiškėjų teisė reikalauti sumokėti sumas už ankstesniais metais pagamintas ir išduotas ortopedijos technines priemones, taip pat bendradarbiavimo veiksmai, mažinant įsiskolinimą bent po 11 proc. kasmet ir ieškant galimybių dar labiau paspartinti šių skolų atidavimą. Nurodė, jog 2010 m. balandžio 14 d. Lietuvos Respublikos valstybės kontrolė parengė išvadą Nr. FA-P-10-4-6 „Dėl 2010 metų privalomojo sveikatos draudimo fondo biudžeto vykdymo ataskaitų rinkinio“ (toliau – ir Valstybės kontrolės Išvada), kurioje pripažino kompensacijos skolą („laukimo eilę“) už pareiškėjų pagamintas ir išduotas ortopedijos technines priemones, kuri susidarė dėl to, jog pareiškėjai viršijo 2010 m. PSDF biudžeto lėšas, skirtas ortopedijos techninėms priemonėms įsigyti, tačiau Valstybės kontrolė nepaneigė VLK prievolės pareiškėjams gražinti susidariusį įsiskolinimą už ortopedijos technines priemones, kurių gamyba viršijo 2010 m. PSDF biudžeto lėšas. Pažymėjo, jog Valstybės kontrolė 2012 m. sausio 23 d. raštu Nr. S-(10-1632)-161 „Dėl Valstybės kontrolės rekomendacijų įgyvendinimo“ (toliau – ir Valstybės kontrolės Raštas) patvirtino ne tik pačią „laukimo eilę“, tačiau ir tai, kad VLK 2012 m. įsiskolinimą mažins ir dings iš 2012 m. PSDF biudžeto lėšų. VLK skolinius įsipareigojimus („laukimo eilę“) pareiškėjams, taip pat skundžiamo įsakymo neteisėtumą patvirtina ir 2011 m. gruodžio mėn. Privalomojo sveikatos draudimo tarybos (toliau – ir PSDT) nutarimo „Dėl numatomų pakeitimų organizuojant valstybės paramą ortopedijos techninėms priemonėms įsigyti“ projektas ir jo parengimą pagrindžiantis VLK aiškinamasis raštas „Dėl numatomų pakeitimų organizuojant valstybės paramą ortopedijos techninėms priemonėms įsigyti“ (toliau – ir Aiškinamasis raštas). Pažymėjo, jog Aiškinamojo rašto rekomendacijose nurodoma, jog einamaisiais metais pagamintas ir išduotas ortopedines technines priemones apmokėti iš einamųjų metų asignavimų, 11 proc. šių asignavimų skirti ortopedijos techninių priemonių kompensacijos „laukimo eilei“ mažinti. Be to, analogiška nuostata yra įtvirtinta ir PSDT 2011 m. nutarimo projekto 1 punkte. Tikino, jog skundžiamu Įsakymu siekiama neteisėtai ir nepagrįstai eliminuoti VLK skolinius įsipareigojimus už pareiškėjų pagamintas ir išduotas ortopedijos technines priemones 2009 m., 2010 m. ir 2011 m. ir nusavinti pareiškėjams priklausančias lėšas. Akcentavo, jog įsiskolinimą ir pareiškėjų teisę gauti sumas už jų ankstesniais metais pagamintas ir išduotas ortopedijos technines priemones pripažįsta ne tik Valstybės kontrolė, PSDT ir VLK, bet skolą ilgą laiką pripažino ir pats atsakovas (2011 m. birželio 6 d. rašte Nr. 10-(1.20-11)-4363, 2011 m.

birželio 9 d. rašte Nr. 10-(1.20-11)-4487). Pridūrė, jog skundžiamu įsakymu tiesiogiai pažeidžiamas Lietuvos Respublikos Konstitucijos 23 straipsnyje įtvirtintas nuosavybės neliečiamumo principas, nes VLK skoliniai įsipareigojimai („laukimo eilė“) pareiškėjams kompensuoti teisėtai priklausančias pinigų sumas už 2009 m., 2010 m. ir 2011 m. pagamintas ir išduotas ortopedijos technines priemones yra pareiškėjų pajamos, kurios yra laikytinos jų nuosavybe.

Atsakovas SAM atsiliepimu su pareiškėjų skundu nesutiko ir prašė jį atmesti kaip nepagrįstą.

Atsiliepime į skundą paaiškino, kad, priimant įsakymą, kurį ginčija pareiškėjai, buvo įvertintas PSDF biudžeto sudarymo ir vykdymo specifiškumas, jo skirtumai nuo valstybės ir savivaldybių biudžetų, taip pat ir nuo Valstybinio socialinio draudimo fondo biudžeto, bei kituose teisės aktuose įtvirtintas reikalavimas dėl PSDF biudžeto subalansavimo. Pažymėjo, jog PSDF biudžetas turi būti subalansuotas ir patvirtintas Lietuvos Respublikos Seime, kas yra esminis šio biudžeto skirtumas palyginti su valstybės ir savivaldybių biudžetais, taip pat su Valstybinio socialinio draudimo fondo biudžetu, kurie jau jų tvirtinimo stadijoje gali būti deficitiniais arba pertekliniais. Nurodė, jog apdraustųjų aprūpinimo ortopedijos techninėmis priemonėmis bei jų įsigijimo išlaidų kompensavimo tvarka yra reglamentuojama Valstybės paramos ortopedijos techninėms priemonėms įsigyti organizavimo tvarkos apraše (toliau – ir Aprašas), patvirtintame Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2006 m. kovo 31 d. įsakymu Nr. V-234. Pažymėjo, jog sveikatos apsaugos ministras patvirtino Aprašą, vadovaudamasis aukštesnės galios teisės akte, t. y. Sveikatos draudimo įstatyme, jam suteiktais įgaliojimais. Paaiškino, jog VLK per ortopedijos įmones teikia šiose įmonėse įsigijusiems ortopedijos technines priemones apdraustiesiems privalomuoju sveikatos draudimu valstybės (finansinę) paramą, o įmonėms, kurios siekia gauti apmokėjimą iš PSDF biudžeto, yra nustatyta būtina sąlyga – sudaryti su VLK sutartis. Apraše nurodoma sąlyga visoms ortopedijos įmonėms – negali būti viršijama bendra PSDF biudžete numatyta metinė ortopedijos techninių priemonių įsigijimo išlaidų kompensavimo suma, paskirstyta pagal atskirus poklasius. Sutarčių, sudaromų metams, suma nėra įtvirtinama kiekvienoje sutartyje, tačiau bendra suma, kuria turi vadovautis įmonės, teikdamos paslaugas ir siekdamos gauti apmokėjimą iš PSDF biudžeto lėšų, yra paskiriama vieniems metams. Įsigaliojus Aprašui, veikia modelis, kai ortopedijos techninių priemonių įsigijimo išlaidų kompensavimo netolygumai yra reguliuojami ir turi būti išlyginami per vienus biudžetinius metus. Akcentavo, jog nors pareiškėjų ir VLK sudarytose sutartyse nėra nurodyta lėšų suma per metus pagamintų ortopedijos technikos priemonių įsigijimo išlaidoms kompensuoti, tačiau visose su ortopedijos įmonėmis sudarytose sutartyse yra nustatytas draudimas viršyti PSDF biudžete numatytą metinę sumą šių priemonių įsigijimo išlaidoms, paskirstytoms pagal atskirus poklasius, kompensuoti. Ši nuostata sutartyse įtvirtinta vadovaujantis Aprašo 23 punktu. Teigė, jog skunde nurodytus įsiskolinimus („laukimo eilės“) savo rizika yra prisiėmusios įmonės, kurios per 2009–2011 metų laikotarpį išdavė ortopedijos technikos priemones, viršydamos tiems metams skirtas PSDF biudžeto lėšas. Pažymėjo, jog atsakovas, neperžengdamas jam aukštesnės galios teisės aktais suteiktų įgaliojimų sveikatos draudimo srityje, priėmė individualaus pobūdžio teisės aktą – įsakymą, kuriuo pavedė kompetentingai institucijai, t. y. VLK, užtikrinti Aprašo nuostatų įgyvendinimą. Nesutiko, kad skundžiamas įsakymas neatitiko individualiam administraciniam aktui Viešojo administravimo įstatymo 8 straipsnyje keliamų reikalavimų. Pažymėjo, jog įsakymo preambulėje buvo nurodytos pagrindinės teisės normos ir objektyvūs duomenys, kurie nulėmė ir pagrindė tokio teisės akto priėmimo būtinybę, kas pareiškėjams buvo žinoma.

Trečiasis suinteresuotas asmuo UAB „Swedbank lizingas“ atsiliepimu į skundą paaiškino, kad VLK, sudarydama sutartis dėl apdraustųjų aprūpinimo ortopedijos techninėmis priemonėmis, veikė kaip lygiateisiai civilinių teisinių santykių subjektai, todėl būtina vadovautis civilinius teisinius santykius reguliuojančiomis teisės normomis. Teigė, jog teisėtai sudaryta ir galiojanti sutartis šalims turi įstatymo galią, todėl tiek pareiškėjai, tiek ir VLK sutartis privalo vykdyti tinkamai ir sąžiningai. Manė, jog atsakovas, priimdamas įsakymą, pažeidė sutartimis įtvirtintą

atsiskaitymo už aprūpinimą ortopedijos techninėmis priemonėmis tvarką, taip pažeisdamas sutartyse įtvirtintas sąlygas.

II.

Vilniaus apygardos administracinis teismas 2012 m. kovo 23 d. sprendimu pareiškėjų skundą patenkino ir panaikino Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2011 m. lapkričio 22 d. įsakymą Nr. V-999 „Dėl 2011 metais pagamintų ir išduotų ortopedijos techninių priemonių išlaidų kompensavimo“.

Teismas pažymėjo, jog SAM yra viešasis juridinis asmuo, kuris savo veikloje *inter alia* vadovaujasi Viešojo administravimo įstatymu, kurio 8 straipsnyje 1 dalyje nustatyta, kad individualus administracinis aktas turi būti pagrįstas objektyviais duomenimis (faktais) ir teisės aktų normomis, o taikomos poveikio priemonės turi būti motyvuotos. Rėmėsi Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo (toliau – ir LVAT) praktika administracinėse bylose Nr. A⁷⁵⁶-700/2008; Nr. A⁷⁵⁶-422/2009 bei nurodė, jog Viešojo administravimo įstatymo 8 straipsnio nuostatos reiškia, kad viešojo administravimo subjekto priimtame individualiame teisės akte turi būti nurodomi pagrindiniai faktai, argumentai ir įrodymai, pateikiamas teisinis pagrindas, kuriuo viešojo administravimo subjektas rėmėsi priimdamas administracinį aktą; motyvų išdėstymas turi būti adekvatus, aiškus ir pakankamas. <...> Pridūrė, jog individualus administracinis aktas paprastai turi būti toks, kad iš jo būtų galima suprasti visuomeninių santykių esmę, subjektus, dalyvaujančius šiuose santykiuose, būtų aiškus tų visuomeninių santykių teisinis kvalifikavimas, o visiškai nesilaikant minėtų nuostatų ar laikantis tik iš dalies, pavyzdžiui, neįvardijant, kokiais teisės aktais remiantis ginčijamas administracinis aktas yra priimamas, paprastai kyla pagrįsta abejonė dėl tokio administracinio akto teisėtumo bei pagrįstumo, įgalinanti teismą, nagrinėjantį tokią bylą, skundžiamą viešojo administravimo subjekto individualų administracinį aktą panaikinti (rėmėsi LVAT administracinėmis bylomis Nr. A⁵⁵⁶-1898/2008, Nr. A⁷⁵⁶-2036/2008 ir kt.).

Teismas rėmėsi Sveikatos draudimo įstatymo 4 straipsniu, 31 straipsnio 1 punktu bei Valstybinės ligonių kasos nuostatų 7.4 ir 7.5 punktais bei pažymėjo, jog šiomis nuostatomis įtvirtinta būtent VLK, o ne SAM kompetencija naudoti PSDF biudžeto lėšas. Teismas taip pat rėmėsi Viešojo administravimo įstatymo 3 straipsnio 1 dalies 1 punktu bei akcentavo, jog administraciniai aktai, susiję su asmenų teisių ir pareigų įgyvendinimu, visais atvejais turi būti pagrįsti įstatymais, be to, viešojo administravimo subjektų veikla vykdoma tik pagal jiems priskirtą kompetenciją, bet kokie viešojo administravimo subjektų veiksmai ar sprendimai, priimti viršijant nustatytą kompetenciją, pripažįstami neteisėtais (rėmėsi LVAT administracinėmis bylomis Nr. I¹-2/2006, Nr. I⁴⁴⁴-4/2008, Nr. I-444-14/2011 ir kt.). Konstatavo, jog įsakymas neatitinka esminių Viešojo administravimo įstatymo 8 straipsnio reikalavimų individualų administracinį aktą pagrįsti objektyviais duomenimis (faktais) ir teisės aktų normomis. Pažymėjo, jog minėtame įsakyme tik nurodyta, kad jis priimtas siekiant tinkamai įgyvendinti Lietuvos Respublikos 2011 metų Privalomojo sveikatos draudimo fondo biudžeto rodiklių patvirtinimo įstatymą, Sveikatos draudimo įstatymo 14 straipsnio 1 dalį, užtikrinti Valstybės kontrolės Išvados tinkamą vykdymą bei Valstybinės ligonių kasos prie Sveikatos apsaugos ministerijos nuostatų 7.4 ir 7.5 punktus ir įvertinus Valstybinės ligonių kasos prie Sveikatos apsaugos ministerijos 2011 m. spalio 25 d. rašte Nr. 4K-201-8874 „Dėl sveikatos apsaugos ministro 2011 m. rugsėjo pavidimo Nr. 17-488 ir Sveikatos apsaugos ministerijos 2011 m. rugsėjo 29 d. pavidimo Nr. 10-(I.20.)-7421“ pateiktą informaciją, tačiau visiškai nenurodytas įsakymo priėmimo teisinis pagrindas, t. y. nenurodyta, koku įstatyme nustatytu pagrindu remdamasis sveikatos apsaugos ministras įsakė VLK Lietuvos Respublikos 2011 m. Privalomojo sveikatos draudimo fondo biudžeto rodiklių patvirtinimo įstatymu 2011 metams skirtas lėšas ortopedijos technikos priemonių įsigijimo išlaidoms kompensuoti naudoti 2011 metais pagamintų ir išduotų ortopedijos technikos priemonių išlaidoms kompensuoti. Pridūrė, jog pagal Valstybinės ligonių kasos prie Sveikatos apsaugos ministerijos

nuostatų (patvirtinti sveikatos apsaugos ministro 2003 m. sausio 23 d. įsakymu Nr. V-35) 7.4 punktą VLK vykdo PSDF biudžetą, o pagal šių nuostatų 7.5 punktą VLK disponuoja PSDF lėšomis, kas rodo, jog PSDF biudžeto vykdymas priskirtinas trečiojo suinteresuoto asmens VLK kompetencijai. Sprendė, jog atsižvelgiant į tai, kad skundžiamas administracinis aktas yra neteisėtas iš esmės, tai yra pakankamas pagrindas jį panaikinti (Administracinių bylų teisenos įstatymo (toliau – ir ABTĮ) 89 str. 1 d. 1 p.).

III.

Atsakovas SAM, nesutikdamas su Vilniaus apygardos administracinio teismo 2012 m. kovo 23 d. sprendimu, pateikė apeliacinį skundą (III t., b. l. 125 – 132), kuriuo prašo skundžiamą teismo sprendimą panaikinti ir priimti naują sprendimą – pareiškėjų skundą atmesti kaip nepagrįstą.

Apeliaciniame skunde nurodo, jog nors ir nekecionuoja LVAT praktikos, remiantis kuria pirmosios instancijos teismas priėmė ginčijamą sprendimą, mano, jog teismas neatsižvelgė ir į kitus LVAT suformuotus principus, t. y. į tai, kad administracinio akto pagrindimas nustatytais faktais ir teisės normomis nebūtinai privalo būti nurodytas pačiame akte, tačiau gali atsispindėti iš kitų su administracinio akto priėmimu susijusių dokumentų bei į tai, jog institucijos valia, neprivalo būti išdėstyta viename teisės taikymo rašytiniame akte. Pažymi, jog visi reikšmingi teisės aktai, remiantis kuriais pagrįstas įsakymas, bei kompetentingų institucijų išvadų sąrašas buvo nurodyti įsakymo preambulėje, tačiau teismas jų neanalizavo ir tinkamai neįvertino. Tuo tarpu dokumentų, kuriais buvo grindžiamas įsakymo priėmimas, perrašymas į įsakymą, padarytų šį teisės aktą didelės apimties ir painiu. Nurodo, jog įsakymas, kaip nurodoma jo preambulėje, priimtas įgyvendinant Lietuvos Respublikos 2011 metų Privalomojo sveikatos draudimo fondo biudžeto rodiklių patvirtinimo įstatymą ir Sveikatos draudimo įstatymo 14 straipsnio 1 dalį. Akcentuoja, jog remiantis šia norma, PSDF biudžetas, priešingai nei valstybės ar savivaldybių biudžetai, turi būti subalansuotas ir tik toks gali būti patvirtintas Lietuvos Respublikos Seime. Taip pat priduria, jog šį faktą patvirtina ir Sveikatos draudimo įstatymo 15 straipsnio 2 dalis bei nurodo, jog darant išvadas dėl įsakymo teisėtumo, būtina atsižvelgti ir į šio įstatymo 27 straipsnio 1 dalį, kurioje įtvirtinta, jog atsiskaitymai už suteiktas paslaugas turi būti vykdomi neviršijant patvirtinto PSDF biudžeto asignavimų. Mano, jog būtent įsakymo preambulėje įvardintieji teisės aktai ir sudarė teisinį pagrindą sveikatos apsaugos ministrui formuluoti nurodymą VLK direktoriui 2011 metams ortopedijos technikos priemonėms skirtas lėšas naudoti būtent tais metais pagamintų ir išduotų ortopedijos technikos priemonių išlaidoms kompensuoti. Pažymi, jog priimant įsakymą tiesioginės įtakos turėjo ir Valstybės kontrolės Išvada bei Seimo Sveikatos reikalų komiteto 2011 m. gegužės 18 d. sprendimas Nr. 7 „Dėl Valstybės kontrolės išvados „Dėl 2010 metų Privalomojo sveikatos draudimo fondo biudžeto vykdymo ataskaitų rinkinio“. Akcentuoja, jog sveikatos apsaugos ministras, būtent siekdamas užtikrinti tinkamą Valstybės kontrolės išvadą, kuriose yra išdėstyti visi reikšmingi aktai bei apibrėžiama sveikatos apsaugos ministro kompetencija priimant sprendimus, įgyvendinimą ir remdamasis jam įstatymų leidėjo suteiktais įgaliojimais, neperžengdamas savo kompetencijos ribų ir nekeisdamas galiojančio teisinio reglamentavimo priėmė įsakymą, tačiau teismas į tai neatsižvelgė. Taip pat remiasi Aprašo 21, 23 ir 24 punktais bei mano, jog vien tai, kad ortopedijos techninių priemonių įsigijimo išlaidos Aprašo nustatyta tvarka kompensuojamos tik per tas ortopedijos įmones, kurios yra sudariusios sutartis su VLK, leidžia teismui padaryti svarbią išvadą, kad sveikatos apsaugos ministras įsakyme neprivalėjo dėstyti tų teisės aktų nuostatų, kurios ir pareiškėjams, ir VLK yra žinomos. Priduria, jog pareiškėjai ne pirmus metus dalyvauja ortopedijos techninių priemonių aprūpinimo procese, todėl žino tiek SAM, tiek VLK kompetencijas, tačiau teismas, panaikindamas įsakymą, į tai neatsižvelgė. Mano, jog ortopedinės įmonės, sudariusios sutartis su VLK, tapo jos socialinėmis partnerėmis, tačiau, tuo pačiu, būdamos komercinės veiklos subjektais ir siekdamos pelno, turėjo prisiimti ūkinę-komercinę riziką, jeigu apdraustiesiems privalomuoju sveikatos draudimu asmenims išduoda ortopedijos technikos

priemonės, viršydamos tiems metas skirtas PSDF biudžeto lėšas, juolab, kad tokia rizikos galimybė *a priori* numatyta tarp pareiškėjų ir VLK sudarytose sutartyse. Apibendrina, jog nors Įsakymo preambulėje ir nėra tiesioginės nuorodos į specialiojo Sveikatos draudimo įstatymo 9 straipsnio 3 dalies 4 punktą ir į Aprašo nuostatas, tačiau šiomis teisės normomis vadovaujantis buvo surašytos Valstybės kontrolės išvados dėl ortopedijos priemonių kompensavimo, kuriomis, priimdamas Įsakymą, vadovavosi sveikatos apsaugos ministras. Teigia, jog toks administracinio akto pagrindimo modelis buvo vertintas ir pripažintas kaip tinkamas LVAT praktikoje (remiasi administracinėmis bylomis Nr. A-03-750/2004; A-63-994/2008). Pažymi ir tai, jog nesutinka su tuo, kad teismo panaikintas Įsakymas buvo priimtas *ultra vires*, nes tiek Įsakymą priėmęs subjektas, tiek subjektas, kurio atžvilgiu buvo priimtas administracinis sprendimas, jį vertino kaip teisėtą, t. y. jį suprato, vykdė, teisės aktų nustatyta tvarka jo neginčijo, pretenzijų dėl pažeistos kompetencijos ar įgaliojimų viršijimo nereiškė. Atkreipia dėmesį, jog teismui nagrinėjant bylą, VLK įgalioti atstovai visiškai palaikė atsakovo poziciją nagrinėjamoje byloje dėl Įsakymo teisėtumo ir pagrįstumo, sutiko su funkcijų atribojimu, savarankiškų reikalavimų nereiškė. Mano, jog priimant Įsakymą nebuvo pažeistos teismo skundžiamame sprendime minimos Sveikatos draudimo įstatymo 4 straipsnio, 31 straipsnio 1 dalies ir Viešojo administravimo įstatymo 3 straipsnio 1 dalies 1 punkto nuostatos. Nurodo, jog nesutinka ir su pareiškėjų teiginiu, kad Įsakymu buvo neleistinai įsiterpta į įmonių sutartinius (civilinius) santykius. Remiasi CK 1.1 straipsnio 2 dalimi ir pažymi, jog santykiams, kuriuos reglamentuoja viešosios teisės normos, CK normos taikomos tiek, kiek šių santykių nereglamentuoja atitinkami įstatymai. Mano, jog šiuo atveju prioritinės yra viešosios teisės normos, ką patvirtina ir LVAT praktika (administracinė byla Nr. A²⁶¹-339/2008), tačiau teismas į tai neatsižvelgė.

Trečiasis suinteresuotas asmuo UAB „Medilita“, nesutikdamas su Vilniaus apygardos administracinio teismo 2012 m. kovo 23 d. sprendimu, pateikė apeliacinį skundą (III t., b. l. 136 – 147), kuriuo prašo skundžiamą teismo sprendimą panaikinti ir perduoti bylą pirmosios instancijos teismui nagrinėti iš naujo bei priteisti bylinėjimosi išlaidas.

Apeliaciniame skunde nurodo, jog mano, kad pirmosios instancijos teismo sprendimas neatidėti bylos nagrinėjimo pažeidė UAB „Medilita“ teises bei teisėtus interesus, nes trečiajam suinteresuotam asmeniui nebuvo leista susipažinti su procesiniais dokumentais bei nebuvo nustatytas terminas atsiliepimui į pareiškėjų skundą pateikti, dėl ko nebuvo galima pateikti išsamių argumentų ir pagrįsti savo pozicijos dėl pareikšto skundo. Remiasi ABTĮ 48 straipsnio 2 dalimi, 51 straipsnio 1 dalimi, 53 straipsnio 1 dalimi ir 12 straipsnio 1 dalimi bei pažymi, jog pirmosios instancijos teismas, nesuteikdamas teisės trečiajam suinteresuotam asmeniui pateikti atsiliepimo į skundą, nors toks prašymas buvo pateiktas 2012 m. kovo 7 d. prašyme, pažeidė šalių procesinio lygiateisiškumo principą, juolab, kad kitoms proceso šalims, t. y. tretiesiems suinteresuotiems asmenims UAB „Swedbank lizingas“ ir VLK skundas buvo išsiųstas laiku ir nustatytas 14 dienų terminas atsiliepimui į pareikštą skundą pateikti. Atkreipia dėmesį, jog priešingai nei nurodė teismas, jis susipažinti su procesiniais dokumentais ir tinkamai atstovauti savo teises ir teisėtus interesus teismo posėdžio metu negalėjo, nes jie jam buvo išsiųsti jau posėdžiui įvykus. Nurodo ir tai, jog nesutinka su teismo pozicija, jog Įsakymas neatitinka Viešojo administravimo įstatymo 8 straipsnio 1 dalies reikalavimų. Pažymi, jog teismas šią nepagrįstą išvadą padarė, nevertindamas tokių Įsakymo pagrindų kaip – 2011 m. Privalomojo sveikatos draudimo fondo biudžeto rodiklių patvirtinimo įstatymo, Sveikatos draudimo įstatymo 14 straipsnio 1 dalies. Mano, jog pareiškėjai savo skunde nepagrįstai akcentavo privatinės teisės normas. Remiasi Sveikatos draudimo įstatymo 9 straipsnio 3 dalies 4 punktu, 27 straipsniu bei Tvarkos aprašo 8 ir 2.2 punktu bei LVAT 2008 m. gegužės 6 d. nutartimi administracinėje byloje Nr. A261-339/2008 bei nurodo, jog VLK ir ortopedijos įmonių sutartys laikytinos administracinėmis sutartimis, nes VLK yra viešojo administravimo subjektas, atliekantis viešąjį administravimą sveikatos draudimo srityje, o ortopedijos techninių priemonių kompensavimo funkcija VLK yra suteikta viešojo administravimo imperatyvių teisės aktų pagrindu. Todėl, teigia, jog ginčo atveju, veikia ne civilinės teisės principai,

kuriuos įvardija pareiškėjai, o viešosios teisės principas, t. y. valstybės parama ortopedijos techninėms priemonėms apdraustiesiems privalomuoju sveikatos draudimu įsigyti turi būti vykdoma tik teisės aktų, reglamentuojančių ortopedijos techninių priemonių kompensavimą ir administracinių sutarčių, sudarytų tarp VLK ir ortopedijos įmonių, griežtai nustatyta tvarka, atvejais ir būdais. Mano, jog atsižvelgiant į tai, nėra pagrindo teigti, jog buvo įsiterpta į privačius VLK ir ortopedijos įmonių santykius, tačiau teismas minėtų aplinkybių iš viso nevertino, tuo visapusiškai neištirdamas bylos. Taip pat nurodo, jog UAB „Medilita“ sutartį su VLK pasirašė nuo 2012 m. sausio 1 d., tačiau ir Sveikatos apsaugos ministro 2011 m. lapkričio 22 d. įsakymo V-999 pripažinimas neteisėtu sukeltų UAB „Medilita“ neigiamas teises pasekmes, nes vėl būtų taikoma iki nurodyto Sveikatos apsaugos ministro įsakymo įsigaliojimo buvusi apmokėjimo tvarka – už anksčiausiai pagamintas ir išduotas ortopedijos technines priemones, o tokiu būdu UAB „Medilita“ apmokėjimo už pagamintas ir išduotas ortopedijos technines priemones reikėtų laukti apie du metus, priklausomai nuo laukimo eilės ir skiriamų lėšų PSDF biudžete ortopedijos techninėms priemonėms kompensuoti. Pažymi, jog ūkio subjektui, o ypač tik pradedančiam veiklą atitinkamoje sityje, veiklos planavimas ir stabilios reguliarios pajamos yra labai svarbūs veiksniai, užtikrinantys sėkmingą įmonės gyvavimą ir veiklos tęstinumą, todėl Sveikatos apsaugos ministro 2012 m. vasario 1 d. įsakymo Nr. V-71 pripažinimas neteisėtu ir atsiskaitymo tvarkos pakeitimas, apmokėjimą susiejant su visų ortopedijos įmonių pagamintų ir pacientui išduotų, bet dar neapmokėtų ortopedijos techninių priemonių laukimo eile, pažeistų UAB „Medilita“ teisėtus lūkesčius į teisės aktais ir administracine sutartimi nustatytą atsiskaitymo tvarką. Tikina, jog tokiu būdu būtų taip pat pažeidžiamas teisėtų lūkesčių apsaugos principas. Priduria ir tai, jog UAB „Medilita“ nebuvo atskleista informacija, turinti esminės reikšmės sutarčiai sudaryti, t. y. informacija apie egzistuojančią „laukimo eilę“ ir susiklosčiusią dalykinę praktiką ortopedijos įmonėms mokėti už anksčiausiai pagamintas ir išduotas ortopedijos technines priemones, taip pat – tai, kad panaikinus Sveikatos apsaugos ministro įsakymą 2011 m. lapkričio 22 d. įsakymo Nr. V-999 apmokėjimo reikės laukti apie du metus, kas pažeistų UAB „Medilita“ teises ir teisėtus interesus bei panaikintų galimybę lygiomis teisėmis su kitomis ortopedijos įmonėmis konkuruoti rinkoje.

Trečiasis suinteresuotas asmuo UAB „Medilita“ atsiliepimu į atsakovo SAM apeliacinį skundą (III t., b. l. 155 – 157) prašo patenkinti šiame apeliaciniame skunde keliamą reikalavimą, o jo nepatenkinus panaikinti Vilniaus apygardos administracinio teismo 2012 m. kovo 23 d. sprendimą ir perduoti bylą pirmosios instancijos teismui nagrinėti iš naujo.

Pareiškėjai atsiliepimu į atsakovo SAM skundą (b. l. 158 – 174) prašo atsakovo apeliacinį skundą atmesti ir Vilniaus apygardos administracinio teismo 2012 m. kovo 23 d. sprendimą palikti nepakeistą.

Atsiliepime apžvelgia faktines bylos aplinkybes bei nurodo, jog pirmosios instancijos teismas teisingai ir pagrįstai konstatavo, kad įsakymas yra neteisėtas iš esmės dėl objektyvumo principo pažeidimo ir kompetencijos taisyklių nesilaikymo. Savo atsiliepimą grindžia šiais pagrindiniais atsikirtimais:

1. Dėl skundžiamo įsakymo priėmimo *ultra vires*, t. y. peržengiant Sveikatos apsaugos ministro kompetencijos ribas ir neleistinai įsiterpiant (uzurpuojant) VLK kompetenciją, nurodo, jog Sveikatos draudimo įstatymo 4 straipsnis nustato, kad privalomąjį sveikatos draudimą vykdo PSDT, VLK ir teritorinės ligonių kasos, o tiesioginis Sveikatos apsaugos ministro dalyvavimas šiame procese nenumatytas. Akcentuoja, jog Sveikatos draudimo įstatymo 31 straipsnio 1 ir 2 punktuose nustatyta, kad būtent VLK įstatymų ir kitų teisės aktų nustatyta tvarka naudoja jai perduotas PSDF biudžeto lėšas, įstatymų ir kitų teisės aktų nustatyta tvarka sudaro sutartis. Pažymi, jog ir čia jokia kompetencija sveikatos apsaugos ministrui nėra suteikta. Išdėsto, jog analogiškai ir VLK nuostatų 7.4 ir 7.5 punktuose, į kuriuos nuorodos pateiktos įsakymo preambulėje, yra numatyta būtent VLK, o ne SAM kompetencija naudoti PSDF biudžeto lėšas. Teigia, jog iš to darytina išvada, kad įsakymas priimtas *ultra vires*, ką teisingai nustatė pirmosios instancijos teismas.

2. Dėl Įsakymo prieštaravimo Viešojo administravimo įstatymo 8 straipsniui pažymi, jog Įsakymo priėmimo teisinis pagrindas visiškai nenurodytas. Tuo tarpu Įsakymo preambulėje išdėstyti dokumentai negali būti laikomi Įsakymo teisiniu pagrindu, nes: pirma, Lietuvos Respublikos 2011 metų Privalomojo sveikatos draudimo fondo biudžeto rodiklių patvirtinimo įstatymas ir Sveikatos draudimo įstatymo 14 straipsnio 1 dalis nurodo tik tiek, kad PSDF biudžetas sudaromas vieneriems metams – nuo sausio 1 dienos iki gruodžio 31 dienos įskaitytinai. Šiuose aktuose nėra įtvirtinta jokių normų dėl kompetencijos suteikimo Sveikatos apsaugos ministruvi įsakyti VLK Lietuvos Respublikos 2011 m. Privalomojo sveikatos draudimo fondo biudžeto rodiklių patvirtinimo įstatymu 2011 metams skirtas lėšas ortopedijos technikos priemonių įsigijimo išlaidoms kompensuoti naudoti tik 2011 metais pagamintų ir išduotų ortopedijos technikos priemonių išlaidoms kompensuoti, juo labiau, kad Sveikatos draudimo įstatymo 14 straipsnio 1 dalis nenumato galimybės ir teisės Sveikatos apsaugos ministruvi nusavinti ortopedijos įmonėms tenkančias lėšas, vienašališkai atsisakyti vykdyti pagal sutartis su šiomis įmonėmis nustatytas prievolės ar vienašališkai keisti šias sutartis; antra, Valstybės kontrolė savo Išvadoje patvirtino VLK prievolę pareiškėjams grąžinti susidariusį įsiskolinimą už ortopedijos technines priemones. Valstybės kontrolės Išvados 25 puslapyje aiškiai nurodoma, jog už kompensacijos laukimo eilės, t. y. įsiskolinimų pareiškėjams atsiradimą, yra išimtinai atsakinga VLK; trečia, VLK nuostatų 7.4 ir 7.5 punktuose yra nustatyta būtent VLK, o ne SAM kompetencija naudoti PSDF biudžeto lėšas; ketvirta, VLK 2011 m. spalio 25 d. rašte kaip vienas iš pasiūlymų kaip išmokėti kompensacijas už ortopedijos technikos priemonių gamybą bei išdavimą, atliktą iki 2012 metų, buvo nurodyta, kad kompensacijos galėtų būti mokamos iš dalies einamųjų metų PSDF biudžeto asignavimų (5.3 p.). Šiame rašte nebuvo siūloma apskritai atsisakyti mokėti ortopedijos įmonėms už 2009-2011 metais pagamintas ir pacientams išduotas ortopedijos technines priemones, už kurias VLK dar nebuvo atsiskaičiusi.

3. Dėl Įsakymo neteisėtumo dėl objektyvaus negalėjimo jo įvykdyti nurodo, jog sveikatos apsaugos ministras, priimdamas Įsakymą, įpareigojo VLK atsiskaityti su pareiškėjais už 2011 m. išduotas ortopedijos technikos priemones iš 2011 m. PSDF biudžeto, kuriame nėra užtektinai piniginių lėšų tam, jog su pareiškėjais būtų tinkamai ir iki galo atsiskaitoma net už 2011 metais pagamintas ir pacientams išduotas ortopedijos technines priemones, jau nekalbant už 2009 ir 2010 metais pagamintas ir išduotas ortopedijos technikos priemones. Mano, jog tokiu būdu sveikatos apsaugos ministras priėmė Įsakymą, kurio yra neįmanoma įvykdyti (*impossibilium nulla obligatio est*), t. y. kurio pagrindu neįmanoma atsiskaityti su pareiškėjais netgi už 2011 metams, o juo labiau už ankstesniais metais pagamintas ir išduotas ortopedijos technikos priemones. Pažymi, jog tam, kad pagrįstų savo teiginius pateikia VLK atsakymus, be to, teigia, jog minėtąją aplinkybę patvirtina pareiškėjų pridedamos pažymos.

4. Dėl Įsakymo neteisėtumo, juo pažeidus norminio administracinio akto – Įsakymo dėl bazinių kainų patvirtinimo – teisinį reguliavimą pažymi, jog kiekvienais metais Sveikatos apsaugos ministras priima Įsakymą dėl bazinio kainų patvirtinimo pakeitimo Įsakymus, kuriais palieka 11 proc. einamųjų metų PSDF biudžeto skiriamos sumos mažinti įsiskolinimams už ortopedijos įmonių ankstesniais metais pagamintas ir išduotas ortopedijos technikos priemones, už kurias VLK dar nėra atsiskaičiusi. Pabrėžia, jog nepaisant to, kad Įsakymas dėl bazinių kainų patvirtinimo savo esme yra norminis administracinis aktas, Sveikatos apsaugos ministras, priimdamas Įsakymą, paneigė jame dėl bazinių kainų patvirtinimo nustatytą VLK įsiskolinimų („laukimo eilės“) mažinimo tvarką. Pažymi, jog atsižvelgiant į tai, kad Įsakymu yra apribojamos pareiškėjų galimybės gauti pinigų sumas už anksčiau nei 2011 m. pagamintas ir išduotas ortopedijos technikos priemones, už kurias VLK su pareiškėjais dar nėra atsiskaičiusi, akivaizdu, jog Įsakymu taip pat apribojamas ir Įsakyme dėl bazinių kainų patvirtinimo įtvirtintas įsiskolinimo („laukimo eilės“) mažinimo mechanizmas.

5. Dėl Įsakymo neteisėtumo juo neleistinais įsiterpus į pareiškėjų ir VLK privatinius sutartinius teisinius santykius pažymi, jog Įsakymu buvo pažeista daugybė CK nuostatų. Pareiškėjai išdėsto apdraustųjų aprūpinimo ortopedijos techninėmis priemonėmis modelį bei nurodo, jog iš jo

matyti, kad ortopedijos technines priemones gaminančios įmonės privalo aptarnauti kiekvieną privalomuoju sveikatos draudimu apdraustą besikreipiantįjį pacientą. Atitinkamai ir ortopedijos techninės priemonės gaminamos bei išduodamos pacientams tik po to, kai konkrečius užsakymus patvirtina VLK. Taigi, tokie VLK veiksmai formuoja pareiškėjų turtinę teisę į pajamas už pagamintas ir pacientams išduotas ortopedijos technines priemones. Be to, akcentuoja, jog tarp VLK ir pareiškėjų susiformavo dalykinė sutarčių vykdymo praktika, kurios pagrindu tiek VLK, tiek ir pareiškėjai, kaip sutartinių teisinių santykių dalyviai, savo ilgamečiu elgesiu ir konkludentiniais veiksmais įtvirtino tokius sutartinius teisinius santykius, kuriais buvo patvirtinta pareiškėjų teisė reikalauti sumokėti sumas už ankstesniais metais pagamintas ir išduotas ortopedijos technines priemones, taip pat bendradarbiavimo veiksmai, mažinant įsiskolinimą bent po 11 proc. kasmet ir ieškant galimybių dar labiau paspartinti šių skolų atidavimą. Tačiau priėmus skundžiamą Įsakymą buvo neleistinai įsiterpta į tarp pareiškėjų ir VLK egzistuojančius sutartinius santykius ir jų pagrindu susiformavusią VLK atsiskaitymo su pareiškėjais dalykinę praktiką, nes juo iš esmės buvo panaikinti sutartiniai įsipareigojimai padengti pareiškėjams už jų iki 2011 m. pagamintas ortopedijos technikos priemones. Detalizuoja, jog ši jų teiginį pagrindžia tai, jog pareiškėjams pateikus sąskaitas už priemones, pagamintas iki 2011 m., VLK šias sąskaitas mokėti atsisakė, išimtinai vadovaudamasi skundžiamu Įsakymu.

6. Dėl Įsakymo neteisėtumo dėl nuosavybės teisės pažeidimo ir ekspropriacijos pažymi, jog tiek PSDT, tiek VLK tiesiogiai pripažįsta VLK skolinius įsipareigojimus („laukimo eilę“) pareiškėjams už 2009 m., 2010 m. ir 2011 m. pagamintas ir išduotas ortopedijos technines priemones, o tokia PSDT ir VLK pozicija koreliuoja su Valstybės kontrolės Išvada, taip pat Valstybės kontrolės vėlesniais raštais. Todėl akivaizdu, jog Įsakymu yra siekiama neteisėtai ir nepagrįstai eliminuoti VLK skolinius įsipareigojimus už pareiškėjų pagamintas ir išduotas ortopedijos technines priemones 2009 m., 2010 m. ir 2011 m., kurių gamybą patvirtino bei akceptavo pati VLK. Mano, jog tokiais veiksmais atsakovas tiesiog siekia nusavinti pareiškėjams priklausančias lėšas. Priduria, jog minėtą išvadą apie susidariusių skolinių įsipareigojimų pripažinimą galima daryti ir iš 2012 m. sausio 25 d. VLK direktoriaus įsakymo, o taip pat jo priėmimo tikslus pagrindžiančio PSDT 2012 m. nutarimo projekto bei jo aiškinamojo rašto. Pažymi, jog būtent todėl iš III ir IV ketvirčio PSDF biudžeto 11 proc. perviršio sumos turėtų būti kompensuojama skolos („laukimo eilės“) dalis pareiškėjams, už jų 2009 m., 2010 m. ir 2011 m. pagamintas ir išduotas ortopedijos technines priemones. Teigia, jog yra nesuprantama, kodėl Įsakymu bandoma eliminuoti kompensacijos laukimo eilę ir nusavinti pareiškėjams teisėtai priklausančias lėšas, kai pati PSDT, taip pat pati VLK savo veiksmais šią skolą tiesiogiai pripažįsta ir netgi imasi priemonių jos mažinimui. Atkreipia dėmesį, jog tai, kad ir pats atsakovas ilgą laiką pripažino susidariusią skolą matyti iš jo raštų, o pareiškėjai savo ruožtu niekuomet nepripažino neteisėto Įsakymo, taip pat neviršijo sutarčių dėl apdraustųjų aprūpinimo ortopedijos techninėmis priemonėmis prieduose nustatytų priemonių gamybos kiekių 2009 m., 2010 m. ir 2011 m. bei šių priemonių išdavimą vykdė vadovaujantis privalomu principu – „pinigai paskui pacientą“. Apibendrina, jog Įsakymu bandoma ekspropriuoti pareiškėjams teisėtai priklausančias pinigų sumas, kas pažeidžia Konstitucijos 23 straipsnio ir Europos žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių apsaugos konvencijos pirmojo protokolo 1 straipsnio laiduojamą nuosavybės neliečiamybę.

Trečiasis suinteresuotas asmuo VLK atsiliepimu į apeliacinį skundą (III t., b. l. 176 – 179) prašo panaikinti Vilniaus apygardos administracinio teismo 2012 m. kovo 23 d. sprendimą ir priimti naują sprendimą – pareiškėjų skundą atmesti kaip nepagrįstą.

Atsiliepime nurodo, jog palaiko SAM apeliaciniame skunde pateiktus motyvus dėl pirmosios instancijos teismo netinkamai taikytos LVAT formuojamos praktikos nagrinėjant analogiško pobūdžio ginčus. Mano, jog SAM apeliaciniame skunde pagrįstai nurodė, kad Vilniaus apygardos administracinis teismas, remdamasis administracinėse bylose Nr. A⁷⁵⁶-700/2008 ir Nr. A⁷⁵⁶-422/2009 suformuota praktika, neatsižvelgė į kitokio pobūdžio LVAT formuojamą praktiką. Taip pat nurodo, jog pritaria SAM apeliaciniame skunde išdėstytiems teiginiais, kad Vilniaus

apygardos administracinis teismas netinkamai įvertino Įsakymo preambulėje nurodytus teisės aktus, neanalizavo Valstybės kontrolės Išvados, taip pat neatsižvelgė į Lietuvos Respublikos Seimo Sveikatos reikalų komiteto 2011 m. gegužės 18 d. sprendimo Nr. 7 „Dėl Valstybės kontrolės išvados „Dėl 2010 metų Privalomojo sveikatos draudimo fondo biudžeto vykdymo ataskaitų rinkinio“ turinį. Mano, jog SAM nurodytų konkrečiai situacijai taikytinų teisės aktų analizė paaiškintų Įsakymo teisinį pagrindą ir esmę. Teigia, jog apsiribodamas formaliu Įsakymo turinio įvertinimu pirmosios instancijos teismas neatsižvelgė į tikslus, kurių siekė sveikatos apsaugos ministras priimdamas administracinį aktą, t. y. į tai, jog Įsakymu siekta užtikrinti SAM ir VLK veiklos parlamentinę kontrolę vykdančio Seimo Sveikatos reikalų komiteto, taip pat veiklos ir finansinius auditus atliekančios Valstybės kontrolės dokumentuose pateiktų išvadų ir sprendimų vykdymą. Akcentuoja, jog Įsakymas buvo suprantamas jo vykdytojui, be to, tiek jis, tiek Įsakymą priėmęs subjektas jį vertino kaip teisėtą ir pretenzijų dėl kompetencijos pažeidimo nereiškė. Nurodo, jog pritaria ir SAM teiginiui, kad visų teisės aktų, kuriais remiamasi priimant administracinį aktą, išvardinimas nėra būtinas, be to, pažymi, jog pritaria SAM pozicijai, jog priimant Įsakymą nebuvo pažeistos Sveikatos draudimo įstatymo 4 straipsnio ir 31 straipsnio 1 dalies, taip pat Viešojo administravimo įstatymo 3 straipsnio 1 dalies 1 punkto nuostatos.

Pareiškėjai atsiliepimu į trečiojo suinteresuotojo asmens UAB „Medilita“ apeliacinį skundą (III t., b. l. 180 – 200) prašo šį apeliacinį skundą atmesti, o Vilniaus apygardos administracinio teismo 2012 m. kovo 23 d. sprendimą palikti nepakeistą.

Atsiliepimą į trečiojo suinteresuotojo asmens UAB „Medilita“ apeliacinį skundą pareiškėjai iš esmės grindžia tais pačiais argumentais, kaip ir atsiliepimą į atsakovo SAM apeliacinį skundą.

Papildomai dėl trečiojo suinteresuotojo asmens procesinių teisių pažeidimo nurodo, jog nesutinka su trečiojo suinteresuotojo asmens pozicija, jog nagrinėjamu atveju neatidedant bylos nagrinėjimo buvo pažeistas procesinio lygiateisiškumo principas. Pažymi, jog, priešingai nei nurodoma apeliaciniame skunde, trečiasis suinteresuotas asmuo, būdamas protingas ir rūpestingas asmuo, turėjo visas sąlygas tiesiogiai arba per pasitelktą profesionalų atstovą susipažinti su bylos medžiaga, pasidaryti reikiamas kopijas ir pasiruošti teismo posėdžiui. Teigia, jog jis nepateikė nė vieno konkretaus argumento, patvirtinančio, jog būtų pagrindas atidėti bylos nagrinėjimą, todėl teismas pagrįstai, vadovaudamasis proceso koncentracijos ir ekonomiškumo principais, nusprendė tęsti bylos nagrinėjimą. Pažymi ir tai, jog klausimas dėl Įsakymo panaikinimo visiškai neturi ir negali turėti jokios įtakos trečiojo suinteresuotojo asmens teisėms ir teisėtiems lūkesčiams, nes byloje sprendžiamas klausimas dėl VLK įsipareigojimų atlyginti pareiškėjams už 2009 m., 2010 m. ir 2011 m. pagamintas ortopedines prekes susidariusį įsiskolinimą, o UAB „Medilita“ sutartį su VLK sudarė tik 2011 m. gruodžio 30 d. ir tik dėl apdraustųjų aprūpinimo ortopedijos techninėmis priemonėmis 2012 metams. Akcentuoja, jog trečiasis suinteresuotas asmuo nepagrindė, kaip minėtas procesinis pažeidimas galėjo įtakoti neteisingą bylos išsprendimą. Taip pat nurodo manąs, jog trečiasis suinteresuotas asmuo apskritai neteislingai suvokia bylos esmę, nes apeliaciniame skunde jo minimo Sveikatos apsaugos ministro 2012 m. vasario 1 d. įsakymo Nr. V-71 teisėtumo ar neteisėtumo klausimas apskritai nebuvo šios administracinės bylos nagrinėjimo dalykas. Priešingai – minėto įsakymo teisėtumo klausimas yra sprendžiamas kitoje Vilniaus apygardos administracinio teismo administracinėje byloje Nr. I-2282/2012, kuri dar nėra išnagrinėta.

Trečiasis suinteresuotas asmuo VLK atsiliepimu į apeliacinį skundą (IV t., b. l. 3 – 5) prašo: 1) pripažinti pagrįstomis priežastis, dėl kurių nauji įrodymai nebuvo pateikti anksčiau pirmosios instancijos teismui, o jų pateikimo būtinybė iškilo vėliau ir ištirti VLK 2012 m. balandžio 10 d. raštą Nr. 4K-26-3268 bei Finansų ministerijos 2012 m. balandžio 19 d. raštą Nr. (2.34-02)-5K-1208096)-6K-1203710 apeliacinės instancijos teisme; 2) panaikinti Vilniaus apygardos administracinio teismo 2012 m. kovo 23 d. sprendimą ir priimti naują sprendimą – pareiškėjų skundą atmesti kaip nepagrįstą, o, pripažinus apelianto – UAB „Medilita“ argumentus dėl Vilniaus

apygardos administracinio teismo padarytų procesinių normų pažeidimo pagrindais, perduoti bylą pirmosios instancijos teismui nagrinėti iš naujo.

Atsiliepime nurodo, jog VLK palaiko UAB „Medilita“ apeliaciniame skunde pateiktus motyvus dėl teismo 2012 m. kovo 13 d. protokolinės nutarties, kuria apeliantui nebuvo leista susipažinti su pirmosios instancijos teismui pateiktais procesiniais dokumentais, taip pat nebuvo nustatytas terminas atsiliepimui į pareiškėjų skundą pateikti, neteisėtumo. Taip pat nurodo, jog Įsakymo pripažinimas neteisėtu arba šio administracinio akto pripažinimas teisėtu, turės įtakos UAB „Medilita“ teisėms ir pareigoms, todėl pritaria ir UAB „Medilita“ apeliaciniame skunde išdėstytiems motyvams dėl pažeisto šalių lygiateisiškumo principo. Be to, mano, jog pagrindais laikytini ir šio apelianto motyvai dėl galimybių šiam proceso dalyviui teikti paaiškinimus ir argumentus dėl bylos esmės pirmosios instancijos teismo posėdyje. Pažymi ir tai, jog palaiko apelianto UAB „Medilita“ motyvus ir teisinius argumentus, kuriais grindžiamas Įsakymo teisėtumas. Nurodo, jog savo atsiliepime į SAM pateiktą apeliacinį skundą išsamiai pasisakė dėl teisės aktų, kuriais remiantis sveikatos apsaugos ministras priėmė Įsakymą, ir dėl LVAT suformuotos praktikos, kuria remiantis nebūtina pirminėje informacijoje nurodytus faktus perkėlinėti į administracinį aktą, bet pakanka padaryti nuorodas į atitinkamus šaltinius. Taip pat pažymi, jog minėtame atsiliepime į apeliacinį skundą pasisakyta ir dėl sutarčių, kurias VLK sudaro su ortopedijos technines priemones gaminančiomis įmonėmis, teisinės prigimties ir dėl LVAT formuojamos praktikos šiais klausimais bei mano, jog UAB „Medilita“ savo apeliaciniame skunde daro pagrįstą išvadą, kad tokio pobūdžio sutartys vertintinos kaip administracinės, o santykiai, kurie kildinami iš šių sutarčių, laikytini administraciniais teisiniais santykiais. Priduria, jog pritaria ir apeliaciniame skunde formuluojamai išvadai dėl valstybės institucijų (tarp jų ir VLK) pareigos atitinkamų finansinių metų PSDF biudžeto lėšas, skirtas ortopedijos techninėms priemonėms kompensuoti, naudoti būtent tais metais, o ne praėjusiais laikotarpiais pagamintoms ir išduotoms ortopedijos techninėms priemonėms kompensuoti. Pažymi, jog šios išvados pagrįstumą, be kita ko, patvirtina 2012 m. balandžio 19 d. Finansų ministerijos rašte Nr. (2.34-02)-5K-1208096)-6K-1203710 pateiktos nuostatos, kurį jis prašo apeliacinio teismo prijungti prie bylos ir į ją atsižvelgti.

Teisėjų kolegija

k o n s t a t u o j a:

IV.

Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministras 2011 m. lapkričio 22 d. priėmė šioje byloje skundžiamą įsakymą Nr. V-999 „Dėl 2011 metais pagamintų ir išduotų ortopedijos techninių priemonių išlaidų kompensavimo“, kuriuo nustatė, kad už pagamintas ortopedijos technines priemones 2011 m. gali būti kompensuojama tik iš 2011 m. ortopedijos techninių priemonių įsigijimo išlaidoms skirtų Privalomojo sveikatos draudimo fondo (toliau – ir PSDF) lėšų.

Pareiškėjai yra ortopedijos technines priemones gaminančios įmonės, kurios privalomuoju sveikatos draudimu apdraustuosius asmenis aprūpina ortopedijos techninėmis priemonėmis, kurių pagaminimo bei įsigijimo išlaidos yra kompensuojamos iš PSDF biudžeto lėšų. Pareiškėjai su Valstybine ligonių kasa prie Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministerijos (toliau – ir VLK) kiekvienais metais sudaro sutartis dėl apdraustųjų aprūpinimo ortopedijos techninėmis priemonėmis, kuriose yra nustatoma tvarka, pagal kurią pareiškėjai aprūpina apdraustuosius ortopedijos techninėmis priemonėmis, o VLK kompensuoja ir atsiskaito iš PSDF biudžeto lėšų.

Pareiškėjai nurodė, jog priėmus skundžiamą įsakymą, buvo neleistinai įsiterpta į tarp pareiškėjų ir VLK egzistuojančius sutartinius teisinius santykius ir jų pagrindu susiformavusią atsiskaitymo dalykinę praktiką, nes nustatė, kad už pareiškėjų pagamintas ortopedijos technines priemones 2011 m. gali būti kompensuojama tik iš 2011 m. ortopedijos techninių priemonių

įsigijimo išlaidoms skirtų PSDF lėšų, buvo panaikinti VLK sutartiniai įsipareigojimai padengti susidariusias skolas pareiškėjams už jų iki 2011 m. pagamintas ortopedijos technines priemones, nors iki skundžiamo įsakymo priėmimo buvo taikoma tokia praktika ir ši praktika buvo įtvirtinta ir atsakovo norminiame akte – Įsakyme dėl bazinių kainų patvirtinimo.

Pirmosios instancijos teismas panaikino Įsakymą kaip neteisėtą, būtent kaip priimtą viršijus viešojo administravimo subjekto kompetenciją (*ultra vires*) ir kaip nepagrįstą teisės aktų reikalavimais ir nemotyvuotą.

Pirmosios instancijos teismas iš esmės teisingai sprendė, kad Sveikatos apsaugos ministerija neturėdama tam teisinio pagrindo priėmė Įsakymą, t. y. veikė *ultra vires*.

Sveikatos apsaugos ministerija priėmė Įsakymą privalomojo sveikatos draudimo srityje, kurią reglamentuoja Sveikatos draudimo įstatymas. Sveikatos draudimo įstatymas nustato privalomojo sveikatos draudimo sistemą: privalomuoju sveikatos draudimu draudžiamus asmenis, PSDF biudžeto sudarymo ir išlaidų asmens sveikatos priežiūros paslaugoms ir vaistams bei medicinos pagalbos priemonėms kompensavimo iš PSDF biudžeto pagrindus, privalomąjį sveikatos draudimą vykdančias institucijas, privalomuoju sveikatos draudimu draudžiamų asmenų ir sveikatos priežiūros įstaigų teises ir pareigas vykdant privalomąjį sveikatos draudimą, ginčų nagrinėjimo tvarką, papildomojo (savanoriškojo) sveikatos draudimo pagrindus (Sveikatos draudimo įstatymo 1 str.).

Sveikatos draudimo įstatymas, nustatydamas privalomojo sveikatos draudimo sistemą, kartu nustato ir jos mechanizmus, visų jos dalyvių teises ir pareigas bei vietą šioje sistemoje. Privalomąjį sveikatos draudimą vykdančios institucijos gali ir dalyvauja privalomojo sveikatos draudimo sistemoje vykdydamos joms teisės aktų pavestas funkcijas. Pažymėtina, kad Sveikatos apsaugos ministerija nėra priskirta prie institucijų, vykdančių privalomąjį sveikatos draudimą (Sveikatos draudimo įstatymas 4 straipsnis). Sveikatos draudimo įstatyme yra nustatytos Sveikatos apsaugos ministerijos funkcijos priimti norminius aktus sveikatos draudimo srityje.

Sveikatos apsaugos ministerija priimdama ginčijamą Įsakymą – individualų administracinį aktą, privalomojo sveikatos draudimo sistemoje atliko sveikatos draudimą vykdančios institucijos funkcijas, nors ši įstaiga nėra priskirta prie tokių institucijų. Sveikatos apsaugos ministerija priimdama ginčijamą įsakymą nevykdė jai pavestos funkcijos priimti norminį aktą sveikatos draudimo sistemoje. Dėl nurodytų motyvų, administracinis aktas yra priimtas be teisinio pagrindo ir viršijant savo kompetenciją, todėl pirmosios instancijos teismas pagrįstai panaikino šį aktą (Viešojo administravimo įstatymo 3 str.).

Neteisingi yra pirmosios instancijos teismo argumentai, kad Įsakymas turėjo būti panaikintas kaip neatitinkantis Viešojo administravimo įstatymo 8 straipsnio, t. y. kaip nepagrįstas įstatymais ir nemotyvuotas. Administracinis aktas, kuris yra priimtas be teisinio pagrindo, negali būti pagrįstas teisės aktų reikalavimais ir motyvais, nes nėra teisės aktų, leidžiančių jį priimti, nėra teisės aktų nustatančių tokio akto reikalavimus, jų priėmimo procedūrą, todėl negali būti veikiant *ultra vires* priimto administracinio akto teisėtų priėmimo motyvų (Viešojo administravimo įstatymo 3 str.).

Dėl nurodytų motyvų, šios bylos išsprendimui neturi reikšmės apelianto motyvai, jog administracinio akto pagrindimas teisės normomis ir faktais nebūtinai turi būti nurodytas pačiame akte. Nagrinėjamu atveju įsakymo preambulėje nurodytos bendro pobūdžio teisės normos, kurios nekonkretizuoja kokią savo kompetenciją įgyvendino atsakovas priimdamas Įsakymą, tokia kompetencija ir negalėjo būti nurodyta, nes ji nėra numatyta.

Nėra susiję su nagrinėjama byla dalyvaujančių byloje asmenų motyvai dėl taikytinos atsiskaitymo tvarkos pagal pareiškėjų ir trečiojo suinteresuoto asmens UAB „Medilita“ su VLK sudarytas sutartis, nes byloje ginčijamas įsakymas priimtas be teisėto pagrindo. Todėl teismas neturėjo pagrindo svarstyti, kokie duomenys turėjo būti nustatyti neteisėtame įsakyme, kokius klausimus ir kokia tvarka turėjo reguliuoti neteisėtas įsakymas. Ginčijamas įsakymas buvęs priimtas be teisinio pagrindo negalėjo reguliuoti jokių privalomojo sveikatos draudimo sistemos sričių, todėl

byloje yra neaktualūs argumentai dėl šalių nurodomų motyvų apie taikytą atsiskaitymo pagal su VLK sudarytas sutartis praktiką, apie tai kokia praktika turėtų būti taikoma bei dėl šalių sutartinių santykių vykdymo, kuris nėra šios bylos nagrinėjimo dalykas. Minėti argumentai yra susiję su nagrinėjama byla tiek, kiek jie pagrindžia pareiškėjų reikalavimo teisę šioje byloje, kuri yra pripažįstama dėl to, kad priimto įsakymo pagrindu buvo nevykdomas atsiskaitymas su pareiškėjais (ABTĮ 5 str.).

Atsakovo įsakymas negali būti laikomas teisėtu dėl atsakovo motyvų, jog įsakymas buvo priimtas siekiant įgyvendinti Valstybės kontrolės išvadą. Valstybės kontrolės išvada, arba kitų institucijų išvados ar nurodymai gali būti vykdomi viešojo administravimo subjektui įgyvendinant savo kompetenciją teisės aktuose nustatytais būdais ir priemonėmis, kitaip ir teisėtų nurodymų įgyvendinimas negali būti laikomas atitinkančiu teisės aktų reikalavimus.

Pareiškėjai pagrįstai nurodė, kad atsakovo priimtas aktas prieštaravo paties atsakovo priimtam norminiam aktui – 2009 m. birželio 10 d. Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro įsakymui Nr. V-466 „Dėl ortopedijos techninių priemonių, kurių įsigijimo išlaidos kompensuojamos iš Privalomojo sveikatos draudimo fondo biudžeto, ir jų bazinių kainų sąrašų patvirtinimo“. Sveikatos apsaugos ministerija, įgyvendindama Sveikatos draudimo įstatymo 9 straipsnio 3 dalies 4 punktą, būtent nustatydama valstybės paramos ortopedijos technikos priemonėms įsigyti tvarką, priėmė įsakymą dėl bazinių kainų sąrašų patvirtinimo, kuriuo buvo nustatyti trys bazinių kainų sąrašai. 2009 m. birželio 10 d. įsakymas Nr. V-466 buvo keičiamas (2010 m. balandžio 28 d. įsakymu Nr. V-344, 2011 m. sausio 6 d. įsakymu Nr. V-10, 2012 m. sausio 30 d. įsakymu Nr. V-49) papildant jį nuostatomis dėl bazinių kainų skaičiavimo siejant jas su konkrečiu ataskaitiniu laikotarpiu ir šiam laikotarpiui skiriama PSDF biudžeto dalimi – 89 proc. Įsakymo dėl bazinio kainų patvirtinimo pakeitimo įsakymais Sveikatos apsaugos ministerija palikdavo 11 proc. einamųjų metų PSDF biudžeto skiriamos sumos mažinti įsiskolinimams už ortopedijos įmonių ankstesniais metais pagamintas ir išduotas ortopedijos technines priemones, už kurias VLK dar nėra atsiskaičiusi. Todėl ginčijamu įsakymu, kuris yra individualus administracinis sprendimas, ministerija nurodė nevykdyti savo priimto norminio akto, tad šiuo požiūriu skundžiamas įsakymas taip pat negali būti pripažintas teisėtu, nes prieštaravo aukštesnės galios teisės aktui.

Nepagrįsti yra UAB „Medilita“ apeliacinio skundo motyvai, jog buvo pažeistos procesinės teisės normos, dėl kurių pažeidimo pirmosios instancijos teismo sprendimą reikėtų panaikinti ir perduoti bylą nagrinėti iš naujo.

Bylos dokumentai patvirtina, kad UAB „Medilita“ pati sužinojo apie teisme iškeltą bylą, apie byloje paskirtą 2012 m. kovo 13 d. teismo posėdį ir 2012 m. kovo 7 d. pateikė teismui rašytinį prašymą įtraukti ją trečiuoju suinteresuotu asmeniu, kuriame buvo prašoma atidėti paskirtą teismo posėdį ir nustatyti trečiajam suinteresuotam asmeniui 14 dienų atsiliepimo pateikimo terminą. Teismas šį prašymą tenkino iš dalies, 2012 m. kovo 7 d. nutartimi, išsiuntė skundą su priedais UAB „Medilita“ ir nustatė atsiliepimo pateikimo terminą iki teismo posėdžio datos. Nurodytas aplinkybes patvirtina nutartis ir dokumentų siuntimo 2012 m. kovo 8 d. lydraštis. UAB „Medilita“ atstovas atvykęs į 2012 m. kovo 13 d. teismo posėdį, palaikė prašymą atidėti paskirtą teismo posėdį, teismas netenkino šio prašymo. Minėti dokumentai patvirtinta, kad pirmosios instancijos teismas, patenkinęs UAB „Medilita“ prašymą įtraukti į bylą, atliko visus būtinus atlikti veiksmus ir nėra pagrindo konstatuoti jokių konkrečių proceso teisės normų pažeidimo. Teismas išsiuntė dokumentus trečiajam suinteresuotam asmeniui, nustatė atsiliepimo pateikimo terminą. ABTĮ nesieja termino atsiliepimui pateikti su dokumentų įteikimu, nenustato konkrečių procesinių terminų skaičiavimo ir veiksmų atlikimo būtent nuo skundo įteikimo trečiajam suinteresuotam asmeniui. ABTĮ nenustato minimalaus termino, kuris gali būti nustatytas atsiliepimui į skundą pareikšti, nustato tik maksimalų 14 dienų terminą, kurio parinkimas konkrečioje byloje priklauso nuo teismo diskrecijos (ABTĮ 68 str.). Trečiajam suinteresuotam asmeniui buvo žinoma apie paskirtą posėdį byloje, atstovas dalyvavo šiame teismo posėdyje. Tik toks pagrindas galėtų būti

absoliučiu teismo sprendimo negaliojimo pagrindu, tačiau šis pagrindas nagrinėjamu atveju nenustatytas (ABTĮ 142 str. 2 d. 7 p.). Todėl neturi reikšmės bylos išsprendimui teismo šaukimo šaknelė, kurioje nurodyta, kad šaukimas buvo įteiktas po teismo posėdžio – 2012 m. kovo 16 d. ABTĮ 73 straipsnio 2 dalis, įpareigojanti proceso dalyviams šaukimą įteikti ne vėliau kaip prieš tris dienas iki teismo posėdžio datos yra skirta tam, kad asmuo būtų laiku informuotas apie teismo posėdį ir turėtų minimalų terminą ir galimybę pasiruošti bylos nagrinėjimui. UAB „Medilita“ sužinojo apie teismo posėdį nepažeidžiant ABTĮ 73 straipsnio 2 dalyje nustatyto termino. Todėl teismo veiksmai netenkinant apelianto prašymo atidėti posėdį nepažeidė jokių konkrečių proceso teisės normų. Teismas, veikdamas, siekiant greito ir teisingo bylos išnagrinėjimo, vadovavosi proceso ekonomiškumo principu, ir nėra pagrindo konstatuoti, kad dėl to buvo pažeistos apelianto procesinės garantijos. Pastebėtina ir tai, kad ABTĮ nenustato proceso koncentracijos taisyklės dėl galimybės trečiajam suinteresuotam asmeniui įstoti į administracinę bylą iki tam tikros stadijos, tačiau teismas nagrinėdamas bylą ir svarstydamas asmens prašymą įtraukti naują asmenį į bylos nagrinėjimą, turėtų atsižvelgti į tai, kurio metu pareiškiamas toks prašymas ir atitinkamai spręsti klausimus, susijusius su naujo asmens įtraukimu į bylą. Nagrinėjamu atveju pirmosios instancijos teismas būtent taip ir veikė, t.y. priėmęs skundą nustatė atsiliepimo pateikimo terminą iki posėdžio, nes byla jau buvo parengta nagrinėjimui, visi dalyvaujantys byloje asmenys (kurių byloje buvo daug) buvo informuoti apie teismo posėdį, teisme buvo skirtas laikas šios bylos išnagrinėjimui, todėl teismo veiksmai, nustatant UAB „Medilita“ trumpesnę atsiliepimo pateikimo terminą negu yra nustatytas maksimalus, kuris paprastai nustatomas pasirėngimo stadijoje, atitiko proceso principus ir protėngumo kriterijus. Dėl nurodytų motyvų, UAB „Medilita“ prašymo, nepagrįsto konkrečiomis aplinkybėmis ir teisės normomis, nepatenkinimas, negali būti laikomas proceso pažeidimu. Proceso dalyviai privalo naudotis savo procesinėmis teisėmis sąžiningai, nepiktnaudžiauti šiomis teisėmis.

UAB „Medilita“ apeliacinio skundo motyvai dėl jo ir VLK sutarties sudarymo aplinkybių, dėl sutarčių pobūdžio nėra susiję su nagrinėjama byla. Nagrinėjamoje byloje nebuvo sprendžiami klausimai nei dėl sutarčių sudarymo, nei dėl administracinių sprendimų, kurių pagrindu būtų sudaromos sutartys priėmimo.

Atsižvelgus į nurodytas aplinkybes, spęstina, jog Sveikatos apsaugos ministerija priėmė neteisėtą įsakymą, todėl pirmosios instancijos teismas pagrįstai jį panaikino (ABTĮ 89 str. 1 d. 1 p., 2 d.). Pirmosios instancijos teismas, išnagrinėjęs bylą, tai padarė visapusiškai, teisingai įvertino byloje surinktus įrodymus, tinkamai aiškino ir taikė materialinės teisės normas, proceso teisės normų pažeidimų nepadarė, todėl priėmė teisėtą ir pagrįstą sprendimą. Remiantis tuo, pirmosios instancijos teismo sprendimas paliktinas nepakeistas, o apeliacinis skundas atmestinas.

Vadovaudamasi Lietuvos Respublikos administracinių bylų teisenos įstatymo 140 straipsnio 1 dalies 1 punktu, teisėjų kolegija

n u t a r i a :

atsakovo Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministerijos ir trečiojo suinteresuotojo asmens uždarnosios akcinės bendrovės „Medilita“ apeliacinius skundus atmesti.

Vilniaus apygardos administracinio teismo 2012 m. kovo 23 d. sprendimą palikti nepakeistą.

Nutartis neskundžiama.

Teisėjai

Ramūnas Gadliauskas

Irmantas Jarukaitis

Veslava Ruskan

